

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w sprawie z powództwa **M. J.** przeciwko **Skarbowi Państwa** reprezentowanemu przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o ustalenie nieistnienia stosunku pracy

wniosku powoda o zwolnienie od kosztów sądowych w zakresie opłaty od wniosku o doręczenie postanowienia wraz z uzasadnieniem

na podstawie art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych *a contrario*

p o s t a n o w i ł

wniosek powoda oddalić.

UZASADNIENIE

W myśl art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (dalej: u.k.s.c.), zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny lub ich poniesienie narazi ją na taki uszczerbek. Instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi szczególną pomoc państwa dla osób, które ze względu na ich trudną sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów sądowych bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny; pomoc ta może być przyznana wyłącznie w sytuacji, w której niemożność poniesienia kosztów

postępowania w całości lub w części ma charakter obiektywny, na co strona nie ma realnego wpływu. Postępowanie sądowe jest co do zasady odpłatne i strona ubiegająca się o zwolnienie od kosztów sądowych powinna wcześniej poczynić oszczędności we własnych wydatkach, do granic zabezpieczenia koniecznych kosztów utrzymania siebie i rodziny, a dopiero gdyby tak poczynione oszczędności okazały się niewystarczające, sąd może zwolnić ją z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2021 r., I CZ 22/21, LEX nr 3219976).

Analiza złożonego przez M. J. oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania (datowanego na dzień 2 marca 2024 r.) wskazuje, że zestawienie miesięcznych dochodów i ciężarów (ciężarów w pełni zresztą niewykazanych) pozwala powodowi na uiszczenie opłaty od wniosku o doręczenie postanowienia wraz z uzasadnieniem. Należy przy tym również zauważyć, że powód gospodarstwo domowe prowadzi wspólnie ze swoją małżonką, która także osiąga comiesięczny dochód z pracy w ramach samozatrudnienia. Nadto, wypada też odnotować, że w sprawie zarejestrowanej w Sądzie Najwyższym pod sygn. akt I NSP 40/24, M. J. był reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, co również świadczy o tym, że jest on – mimo składnych deklaracji w niniejszej sprawie – zdolny do zgromadzenia środków wydatkowanych na koszty innych (inicjowanych przez niego) postępowań sądowych.

Sam natomiast obowiązek uiszczenia opłat sądowych w innych sprawach (jakkolwiek przez wnioskodawcę w zakresie podstawy faktycznej niewykazany), nie ma wpływu na ocenę przesłanek określonych w art. 102 ust. 1 u.k.s.c., albowiem opłaty te nie zaliczają się do ciężarów koniecznych, które muszą zostać poniesione dla podstawowego utrzymania wnioskodawcy i jego rodziny.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[M. T.]

[ms]

